

Veřejná volba v ČR

BPR_VPUS

Základní principy voleb a volebních systémů v ČR

- Listina základních práv a svobod
- Ústava

Volební právo

- Aktivní volební právo
- Pasivní volební právo

Volba prezidenta

- Systém volby prezidenta
- Přímá či nepřímá volba prezidenta?
 - parlamentní, poloprezidentský, prezidentský systém

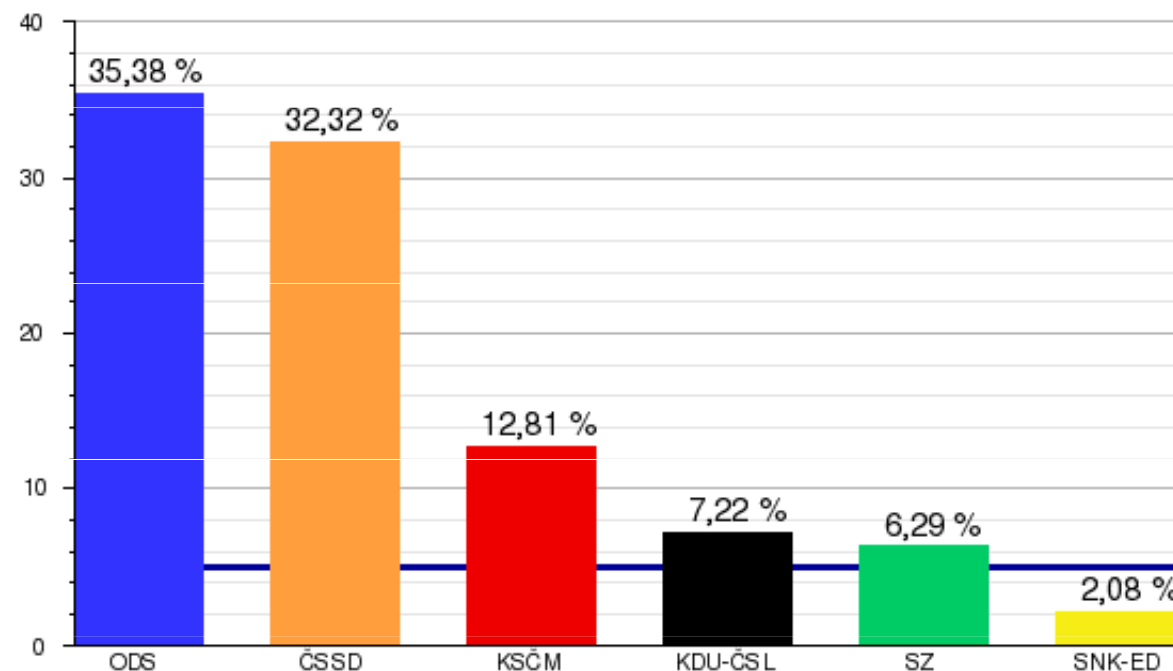
- <http://www.youtube.com/watch?v=2hlvJtKwCOQ&feature=related>

Volby do PSP ČR

- zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů
- Více viz seminář

Výsledky voleb do PSP 2006

- Počet získaných mandátů
 - Občanská demokratická strana – 81 mandátů
 - Česká strana sociálně demokratická – 74 mandátů
 - Komunistická strana Čech a Moravy – 26 mandátů
 - Křesťanská a demokratická unie - Československá strana lidová – 13 mandátů
 - Strana zelených – 6 mandátů

Zdroj: Český statistický úřad

Volební účast: 64,47 %

Volby do Senátu

- zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů
- 81 senátorů,
- voleni na dobu šesti let
- každé dva roky se volí třetina senátorů
 - (s výjimkou prvních voleb konaných v roce 1996)

Volební speciál na ČT 24

- <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/208411033261025-studio-volby-2008/>

Volby do zastupitelstev krajů

- rozdělení mandátů:
 - mandát získá strana, hnutí, koalice získá-li alespoň 5 % z celkového počtu platných hlasů
 - počet hlasů se postupně dělí číslem 1,42 a dále celými čísly počínaje číslem 2, vypočte se tolik podílů, kolik mandátů je uvedeno na hlasovacím lístku
 - podíly se seřadí podle velikosti a za každý podíl případně jeden mandát
 - mandáty se rozdělují dle pořadí na hlasovacím lístku
 - má-li kandidát více než 10 % přednostních hlasů případně mandát přednostně jemu

Počet zastupitelů kraje

- závislost na počtu obyvatel
- do 600 tis. – 45 zastupitelů
- od 600 do 900 tis. – 55 zastupitelů
- 900 tis. a více – 65 zastupitelů

- nezvolení kandidáti se stávají náhradníky

Počty zastupitelů v krajích

Kraj	Počet obyvatel (2001)	Počet zastupitelů
Středočeský	1 123 931	65
Jihočeský	624 568	55
Plzeňský	549 600	45
Karlovarský	303 714	45
Ústecký	819 450	55
Liberecký	427 396	45
Králové- hradecký	549 329	45
Pardubický	507 176	45
Vysočina	518 315	45
Jihomoravský	1 124 493	65
Olomoucký	638 374	55
Zlínský	594 060	45
Moravsko-slezský	1 265 912	65

- <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/208411033191018-studio-volby-2008/>

Volby do zastupitelstev obcí

- o počtu zastupitelů rozhoduje zastupitelstvo stávající
- přihlédne k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu
 - do 500 obyvatel 5 až 15 členů
 - nad 500 do 3 000 obyvatel 7 až 15 členů
 - nad 3 000 do 10 000 obyvatel 11 až 25 členů
 - nad 10 000 do 50 000 obyvatel 15 až 35 členů
 - nad 50 000 do 150 000 obyvatel 25 až 45 členů
 - nad 150 000 obyvatel 35 až 55 členů.

Typy zastupitelstev v ČR a jejich počty (2002)

Typ zastupitelstva	Počet
Zastupitelstvo obcí	5 726
Městské zastupitelstvo	502
Zastupitelstvo statutárního města	19
Zastupitelstvo hl. m. Prahy	1
Zastupitelstvo městské části nebo obvodu	137
Celkem	6 385

hlavní město Praha

- Počet členů zastupitelstva hlavního města Prahy činí 55 až 70 členů.
- Počet členů zastupitelstva hlavního města Prahy na příští volební období stanoví zastupitelstvo hlavního města Prahy nejpozději 85 dnů před dnem voleb do zastupitelstev v obcích. Pokud nebyl počet členů zastupitelstva určen v této lhůtě, volí se počet členů zastupitelstva hlavního města Prahy podle dolní hranice rozpětí.

Kandidáti

- mohou být ze stran, hnutí a koalic
- nezávislý kandidát

Příl.

Počty podpisů na peticích podle § 21 odst. 4

Obec, městská část,
městský obvod,
v seznamech popřípadě
volební obvod

Potřebné počty podpisů voličů
zapsaných

nezávislých kandidátů

pro nezávislé kandidáty pro sdružení

z počtu obyvatel obce,
městské části, městského obvodu,
popřípadě volebního obvodu

do 500 obyvatel	5 %	7 %
nad 500 do 3000 obyvatel	4 %, nejméně 25	7 %
nad 3000 do 10 000 obyvatel	3 %, nejméně 120	7 %
nad 10 000 do 50 000 obyvatel	2 %, nejméně 600	7 %
nad 50 000 do 150 000 obyvatel	1 %, nejméně 1000	7 %
nad 150 000 obyvatel	0,5 %, nejméně 1500	7 %.

Mandáty

- do rozdělování postupují kandidátní listiny, které získaly alespoň 5 % z celkového počtu platných hlasů
- je-li to méně než 2 listiny snižuje se hranice postupně vždy o 1 %
- není-li stále obsazena nadpoloviční většina mandátů dále se snižuje % hranice
- získá-li kandidát alespoň o 10 % více hlasů než je stanovený průměr postupuje na první místo kandidátky

Výsledky komunálních voleb 2006

- <http://volby.idnes.cz/obce.asp>

- [obecní a městská zastupitelstva](#)
- [zastupitelstva městských částí a obvodů](#)

Referendum

- je rozhodnutí všech občanů nebo i všech obyvatel v otázkách zákonodárných (legislativních) nebo výkonných (exekutivních).
- zakotveno v ústavě (listině): *Občané mají právo podílet se na správě veřejných věcí přímo nebo svobodnou volbou svých zástupců.*
- prováděcí zákon přijat nebyl: již několikrát zákon o obecném referendu byl přijat Poslaneckou sněmovnou, Senátem však nikdy neprošel

Co lze referendem dosáhnout?

- Referendum může být konzultativní a sloužit politikům jako vodítko při jejich vlastním rozhodování.
- Nebo může být závazné a politici jsou povinni se jím řídit při tvorbě legislativy nebo legislativních rozhodnutích, ať už s výsledkem referenda sami souhlasí nebo ne.

Místní referendum

- místní lidové hlasování, je institutem přímé demokracie
- zákon č. 22/2004 Sb., o místním referendu a o změně některých zákonů
- V místním referendu rozhodují oprávněné osoby formou souhlasu či nesouhlasu o konkrétně položených otázkách, které patří do samostatné působnosti
 - obce, města, statutárního města, není-li územně členěno, městské části nebo městského obvodu územně členěného statutárního města a městské části hlavního města Prahy a hlavního města Prahy a územně členěného statutárního města.

Místní referendum se koná, jestliže

- se na tom usnese zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města, nebo
- přípravný výbor podá návrh na konání místního referenda (dále jen „návrh přípravného výboru“) a zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města rozhodne o jeho vyhlášení.

Návrh přípravného výboru

- může být podán, pokud jej podpořilo svým podpisem:
 - do 3 000 obyvatel.....alespoň 30% oprávněných osob,
 - do 20 000 obyvatel.....alespoň 20% oprávněných osob,
 - do 200 000 obyvatel.....alespoň 10% oprávněných osob,
 - nad 200 000 obyvatel.....alespoň 6% oprávněných osob.

Přípravný výbor

- tvoří nejméně 3 oprávněné osoby
- oprávněnou osobou je každá osoba, která má právo volit do zastupitelstva obce
- Úkoly přípravného výboru:
 - navrhuje uspořádání místního referenda,
 - deleguje členy do komisí pro hlasování,
 - může podat soudu návrh na určení, že místní referendum má být vyhlášeno nebo že návrh přípravného výboru nemá vady,
 - může podat soudu návrh na neplatnost hlasování a návrh na vyslovení neplatnosti rozhodnutí v místním referendu.

Vyhlášení místního referenda na návrh přípravného výboru:

- Zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města rozhodne po předložení bezvadného návrhu radou obce nebo radou města na svém nejbližším zasedání usnesením
 - o vyhlášení místního referenda, jestliže lze o navržené otázce místní referendum konat, a zároveň stanoví den jeho konání,
 - o tom, že místní referendum nevyhlásí, jestliže o navržené otázce nelze místní referendum konat.

Vyhlášení místního referenda z rozhodnutí zastupitelstva obce nebo zastupitelstva statutárního města:

- Zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města může rozhodnout o konání místního referenda prostou většinou hlasů všech členů zastupitelstva obce nebo zastupitelstva statutárního města.

O čem lze rozhodovat?

- Občané mohou podle zákona o místním referendu rozhodovat pouze o konkrétně položených otázkách, na které lze odpovědět "ano" nebo "ne", které patří do **samostatné působnosti obce**.
- V referendu nelze zasahovat do přenesené působnosti obce.
- V praxi z toho vyplývá, že pro platnost referenda je velmi důležité dobře formulovat otázku.

V jakém případě nelze konat místní referendum?

- o místních poplatcích a o rozpočtu obce nebo statutárního města,
- o zřízení nebo zrušení orgánů obce nebo statutárního města a o jejich vnitřním uspořádání,
- o volbě a odvolání starosty nebo primátora územně nečleněného statutárního města, primátora statutárního města a primátora hlavního města Prahy, místostarosty nebo náměstka primátora, členů rady obce, města, městského obvodu nebo městské části, členů rady statutárního města a hlavního města Prahy a dalších členů zastupitelstva obce, zastupitelstva statutárního města, jakož i volených nebo jmenovaných členů dalších orgánů obce a statutárního města,
- jestliže by otázka položená v místním referendu byla v rozporu s právními předpisy nebo jestliže by rozhodnutí v místním referendu mohlo být v rozporu s právními předpisy,

V jakém případě nelze konat místní referendum?

- v případech, kdy se o položené otázce rozhoduje ve zvláštním řízení,
- o uzavření veřejnoprávních smluv k výkonu přenesené působnosti, nebo
- o schválení, změně nebo zrušení obecně závazné vyhlášky obce,
- jestliže od platného rozhodnutí v místním referendu do podání návrhu na konání místního referenda v téže věci neuplynulo 24 měsíců.

Kdo se nemůže hlasování účastnit?

- Překážkou, pro kterou se oprávněná osoba nemůže zúčastnit hlasování v místním referendu, je
 - omezení osobní svobody stanovené na základě zákona z důvodu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, zbavení způsobilosti k právním úkonům,
 - omezení osobní svobody stanovené na základě zákona z důvodu ochrany zdraví lidu, nebo výkon vojenské činné služby, neumožňuje-li účast v místním referendu plnění povinností z této služby vyplývajících.

Termín referenda

- **Místní referendum se koná nejpozději do 90 dnů po dni jeho vyhlášení.**
- Dnem vyhlášení místního referenda je první den vyvěšení usnesení zastupitelstva.
- **Hlasování v místním referendu se koná v jednom dni.**
- Koná-li se hlasování v místním referendu současně s volbami do zastupitelstev obcí, do zastupitelstev krajů, do některé z komor Parlamentu České republiky nebo do Evropského parlamentu, koná se ve stejnou dobu, která je stanovena pro konání voleb.

Platnost a závaznost

- K **platnosti** rozhodnutí v místním referendu je třeba účasti alespoň 35 % (v letech 2004-2008 – 50 %) oprávněných osob zapsaných v seznamech oprávněných osob.
- Rozhodnutí v místním referendu je **závazné**, hlasovala-li pro ně nadpoloviční většina oprávněných osob, které se místního referenda zúčastnily, tato nadpoloviční většina musí zároveň představovat alespoň 25 % všech osob oprávněných hlasovat.
- Jde-li o místní referendum, v němž se rozhoduje o oddělení části obce nebo o sloučení obcí, anebo o připojení obce k jiné obci, je rozhodnutí přijato, jestliže pro ně hlasovala nadpoloviční většina oprávněných osob zapsaných v seznamu oprávněných osob,
 - v případě oddělení, v té části obce, popřípadě částech obce, která se má oddělit,
 - v případě sloučení obcí nebo připojení obce v té obci, ve které byl návrh přípravného výboru podán.

- <http://denik.obce.cz/go/clanek.asp?id=6352602>

Soudní ochrana návrhu přípravného výboru

- Právo domáhat se ochrany u soudu podle § 91a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, má přípravný výbor, jestliže
 - nesouhlasí s výzvou obecního úřadu nebo magistrátu statutárního města k odstranění vad návrhu na konání místního referenda,
 - zastupitelstvo obce nebo zastupitelstvo statutárního města nerozhodlo o návrhu přípravného výboru nebo rozhodlo o tom, že místní referendum nevyhlásí.

Sankce

- Přestupku se dopustí
 - oprávněná osoba, která úmyslně podepíše podpisovou listinu k těmž návrhu přípravného výboru více než jednou,
 - fyzická osoba, která úmyslně podepíše podpisovou listinu k návrhu přípravného výboru, ač není oprávněnou osobou,
 - fyzická osoba, která v podpisové listině uvede nepravdivé údaje.
- Za tento přestupek lze uložit pokutu až do výše 3 000 Kč.

Sankce

- Nebude-li zastupitelstvo obce nebo jiný orgán obce postupovat v souladu s rozhodnutím soudu o povinnosti vyhlásit místní referendum nebo s rozhodnutím přijatým v místním referendu konaném v záležitosti samostatné působnosti obce, vyzve **ředitel** krajského úřadu zastupitelstvo obce, aby do 2 měsíců **zjednolo nápravu**. Jestliže tak zastupitelstvo obce **neučiní**, oznámí krajský úřad neprodleně tuto skutečnost **Ministerstvu vnitra**, které **zastupitelstvo obce rozpustí**. Proti tomuto rozhodnutí může obec podat žalobu k soudu.

- **OD 1.7.2008 JIŽ NEPLATÍ!!!**

Často uváděné výhody referenda: (1)

1. občané jsou díky referendu lépe informováni
2. v referendu vítězí na rozdíl od voleb, spíše rozum než emoce, neboť jde o konkrétní problém a ne jen o nic neříkající hesla
3. díky referendu jsou zastupitelé citlivější k požadavkům občanů
4. občané cítí, že jejich vlastní názor má váhu
5. referendum provokuje veřejnou debatu a může vytěsnit neustálé průzkumy veřejného mínění

Často uváděné výhody referenda: (2)

6. referendum dává minoritám možnost vyvolat veřejnou diskuzi na téma, které nikoho netíží, ale pro někoho znamená otázku života a smrti
7. posiluje respekt a úctu k zákonům
8. občané jsou na rozdíl od zastupitelů neuplatitelní a nepodléhají nátlakům lobistických skupin
9. referendum je příkladem rozhodování s plnou odpovědností, občané musí nést následky svých rozhodnutí, čímž posiluje jejich zodpovědnost
10. referendum je skutečným obrazem veřejného mínění, občané se vyjadřují ke konkrétní věci oproti volbám kde volí jim nejbližší stranu byt' má tato na daný problém rozdílný názor

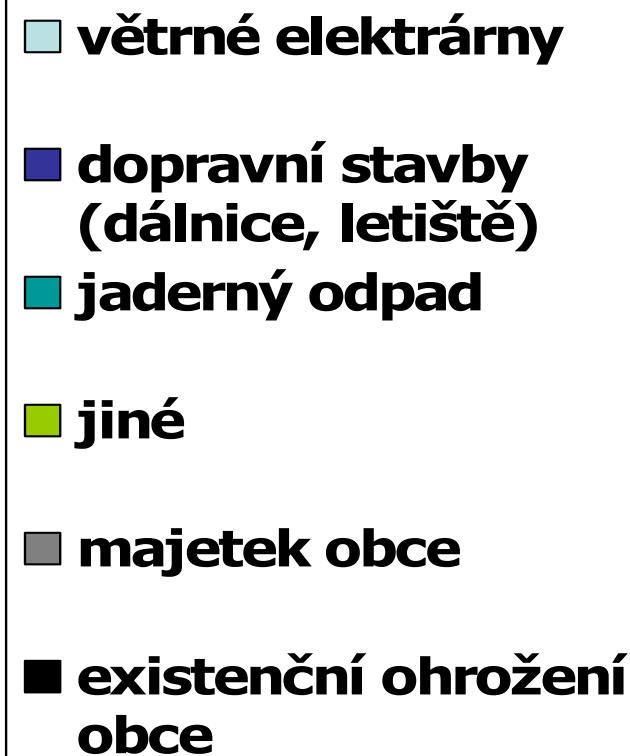
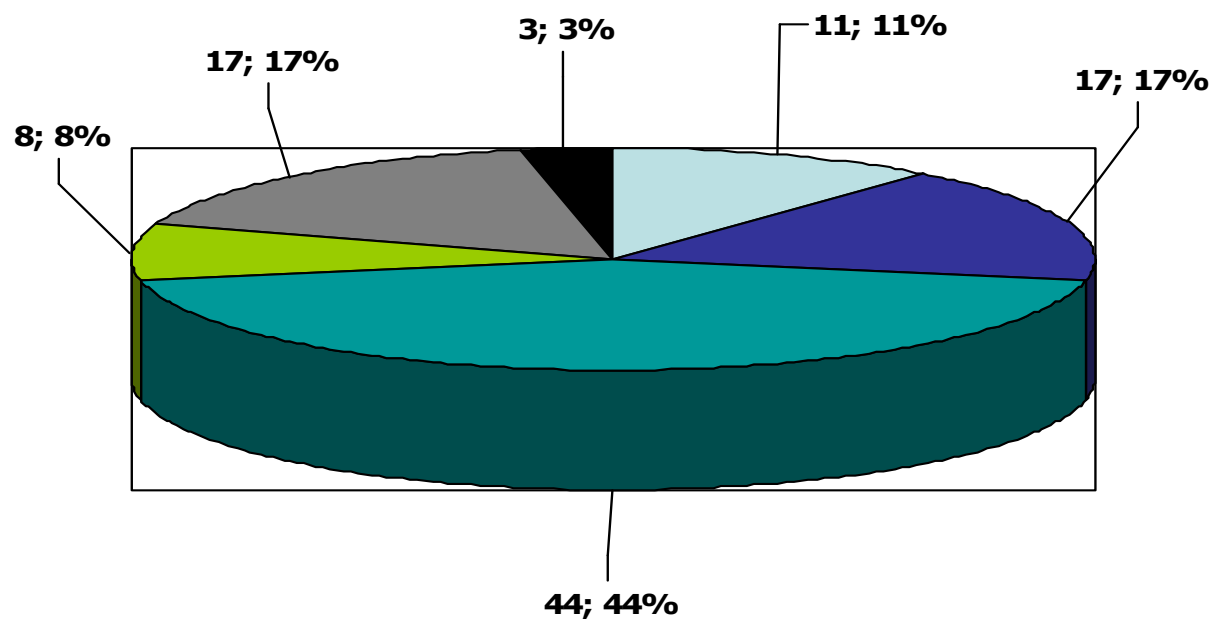
Časté výhrady proti referendu: (1)

1. občané – jako celek – jsou příliš špatně informováni
2. v referendu spíše vítězí emoce než rozum
3. zastupitelé by byli rušeni ve své práci, občané by zdržovali rozhodování
4. zákony bývají příliš komplikované; zákon vzniklý na základě referenda, nebude fungovat správně
5. ne všechny problémy se dají zredukovat na otázku zodpověditelnou pouze ANO nebo NE; v mnoha případech je řešením pouze diskuze a nějaký druh kompromisu, výsledek referenda je může být významně ovlivněn formulací otázky

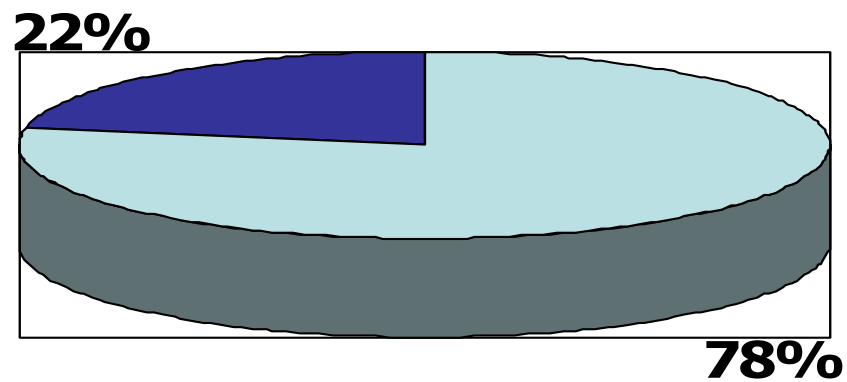
Časté výhrady proti referendu: (2)

6. problémem je stejná váha hlasu; volby ani referenda nedokáží změřit intenzitu přesvědčení; proč by měl vážit stejně názor toho koho daný problém netíží a někoho pro koho je to otázka života a smrti?
7. referenda se dají snadno zmanipulovat a zájmové skupiny je mohou tzv. “unést”
8. referendum je příkladem rozhodování bez odpovědnosti; občany nelze odvolat, když udělají špatné rozhodnutí
9. referendum je obrazem veřejného mínění v jednom specifickém okamžiku; výsledek referenda zůstává, nálady veřejnosti se s velkou pravděpodobností mění

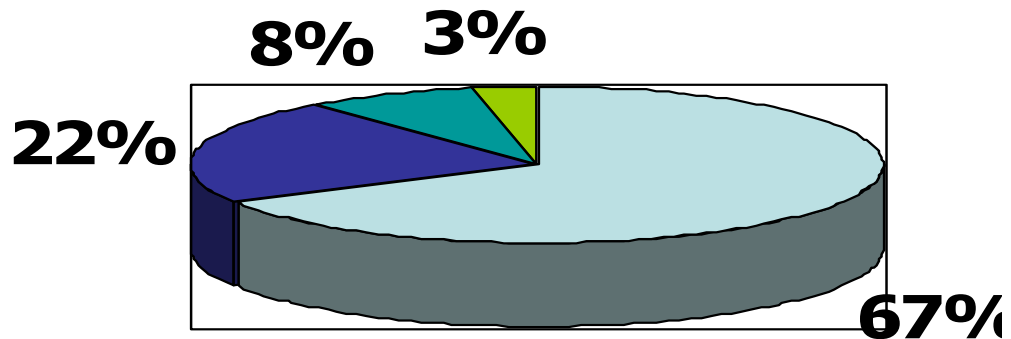
Referenda podle témat

Referenda dle souvslsti s jiným hlasováním

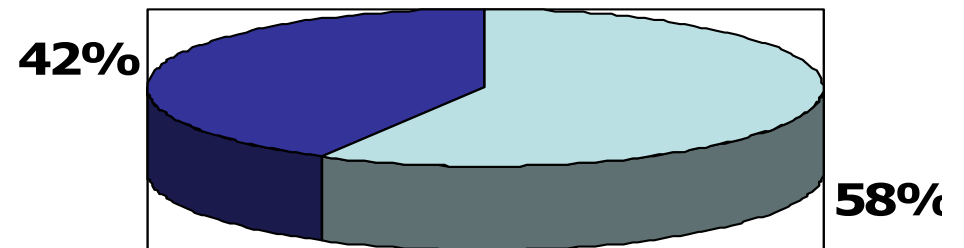

Referenda podle velikosti obce

- do 3 000 obyvatel
- do 20 000 obyvatel
- do 200 000 obyvatel
- nad 200 000 obyvatel

Referenda v obcích do/nad 1 000 obyvatel

- do 1 000 obyvatel
- nad 1 000 obyvatel

Příklad referenda

- Tábor
- krajské referendum?

- <http://obcan.ecn.cz/>